

Folketingets Beskæftigelsesudvalg
lov@ft.dk

Ikke-medlem af udvalget (MFU) Yildiz Akdogan
yildiz.akdogan@ft.dk

Beskæftigelsesministeriet
Ved Stranden 8
1061 København K

T +45 72 20 50 00
E bm@bm.dk
www.bm.dk

CVR 10172748

13. juni 2016

Beskæftigelsesudvalget har i brev af 26. oktober 2016 stillet følgende spørgsmål nr. 38 (alm. del), som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra ikke-medlem af udvalget (MFU) Yildiz Akdogan (S).

J.nr. 2016-2798

Spørgsmål nr. 38:

”Hvad kan ministeren oplyse om den gennemsnitlige arbejdstid for danske mødre, fædre samt forældrepar samlet sammenlignet med den gennemsnitlige arbejdstid for danske kvinder, mænd og par uden børn? Der ønskes om muligt tal for forældre til børn under 7 år, forældre til børn under 13 år samt personer uden børn under 13 år.”

Svar:

Der er den 20. november 2015 afgivet et foreløbigt svar. Der svares hermed endeligt.

Til svaret er den gennemsnitlige arbejdstid opgjort for mødre, fædre og forældrepar i Danmark på baggrund af registeroplysninger. En sådan sammenligning kan være påvirket af, at der er mange andre forhold end netop børn, der har betydning for arbejdstiden som for eksempel alder, arbejdsmarkedstilknytning, uddannelse og civilstatus m.m. Hvis der er sammenhæng mellem forældreskab og sådanne andre forhold, så kan registeropgørelserne give et fejlagtigt billede af, at det er børn frem for fx alder, som har betydning for arbejdstiden. For at belyse dette indgår der i svaret også resultater fra en mindre analyse lavet på baggrund af registeropgørelserne samt en større analyse fra Rockwoolfonden af arbejdstiden for forældre, som er lavet på baggrund af en spørgeskemaundersøgelse.

De to analyser peger i vid udstrækning på, at det er andre forhold end børn, der er afgørende for en øget arbejdstid blandt personer med børn. Således viser størstedelen af de to analysers resultater, at børn har ingen eller negativ virkning på arbejdstiden. De simple registeropgørelser skal derfor ses i lyset af de to analysers resultater, idet de overordnet viser, at forældre arbejder mere end personer uden børn.

Registeroplysninger om forældres arbejdstid

Data er opgjort på baggrund af registeroplysninger i 2014. Den gennemsnitlige arbejdstid er opgjort for personer i Danmark, som er i den erhvervsaktive alder 16-64 år. Forældreskab er opgjort efter, om der er børn under 18 år i husstanden.

Der er lavet tre forskellige opgørelser, således at den gennemsnitlige arbejdstid er opgjort henholdsvis for alle personer (med og uden beskæftigelse), for personer

med minimum 20 timers beskæftigelse i måneden samt for personer, der er selvforsørgede (dvs. ikke modtager offentlige ydelser) i alle årets måneder. Der er derudover for alle tre opgørelser lavet en opgørelse over den gennemsnitlige arbejdstid for personer (kvinder eller mænd) med og uden børn samt fordelt på, om der er børn under henholdsvis 7 og 13 år, eller om der ingen børn er i husstanden under 13 år (dvs. der kan være børn i aldersgruppen 13-18 år eller ingen børn).

Det generelle billede for alle i den erhvervsaktive alder er, at forældre i gennemsnit arbejder mere end personer uden børn. Forældre arbejder således i gennemsnit 120 timer om måneden (svarende til 28 timer om ugen), mens personer uden børn i gennemsnit arbejder 105 timer om måneden (svarende til 24 timer om ugen), *jf. tabel 1*.

Tabel 1 Gennemsnitlig månedlig arbejdstid ifølge registeroplysninger

	Kvinder		Mænd		Par		Personer		
	Med børn	Uden børn	Med børn	Uden børn	Med børn	Uden børn	Børn under 7 år	Børn under 13 år	Ingen børn under 13 år
Alle	107	86	127	91	120	105	111	115	98
Mindst 20 timer	144	133	154	141	149	142	147	148	141
Selvforsørgelse	139	137	143	136	141	140	139	140	138

Anm.: Data er opgjort på baggrund af registeroplysninger i 2014. Den gennemsnitlige arbejdstid er opgjort for personer i Danmark, som er i den erhvervsaktive alder 16-64 år. Forældreskab er opgjort efter, om der er børn under 18 år i husstanden. Det betyder bl.a., at forældre med en anden bopælsadresse end deres børn i opgørelsen vil indgå som en person uden børn. Tilsvarende vil personer, der ikke er forælder, men har bopæl med børn, indgå som forælder i opgørelsen. De tre forskellige restriktioner i opgørelsen er den gennemsnitlige arbejdstid for henholdsvis alle personer (med og uden beskæftigelse), for personer med minimum 20 timers beskæftigelse i måneden samt for personer, der er selvforsørgede (dvs. ikke modtager offentlige ydelser) i alle årets måneder. For par skal restriktionen være opfyldt for begge personer. Personer med mere end 500 timer i måneden antages at være fejlregistreringer og tildeles 500 timer om måneden, korrektionen er dog uden væsentlig betydning for resultaterne. I opdelingen af børn under hhv. 7 eller 13 år er yngste barn afgørende for, hvilken gruppe en person placeres i. Kilde: Beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Opgørelsen for alle personer i den erhvervsaktive alder inkluderer både personer i beskæftigelse, på offentlige ydelser og øvrige. Disse tal er derfor påvirket af beskæftigelsesfrekvensen for henholdsvis forældre og personer uden børn.

Hvis der i stedet udelukkende ses på måneder, hvor arbejdstiden er minimum 20 timer, er forældres gennemsnitlige arbejdstid fortsat højere, men forskellen mindskes således, at forældre i gennemsnit arbejder 149 timer om måneden (svarende til 34 timer om ugen) mod 142 timer om måneden (svarende til 33 timer om ugen) for personer uden børn.

I disse tal indgår personer i den erhvervsaktive alder, som er delvist offentligt forsørgede og delvist beskæftigede inden for den samme måned. Det kan for eksempel være personer på supplerende dagpenge eller studerende med studiejob, som indgår i opgørelsen med deres arbejdstid, såfremt den er højere end 20 timer om måneden.

Hvis der i stedet udelukkende ses på den gennemsnitlige arbejdstid for personer, der er selvforsørgede i hele 2014, og dermed ikke har modtaget offentlige ydelser i alle måneder i året, udlignes forskellen i den gennemsnitlige arbejdstid mellem forældre og personer uden børn næsten helt. Således er den gennemsnitlige arbejdstid for forældre, der er selvforsørgede i hele 2014, 141 timer om måneden mod 140 timer om måneden for personer uden børn (svarende til omkring 32,5 timer om ugen).

Ifølge registeroplysningerne har kvinder generelt set en gennemsnitlig arbejdstid, som er lavere end de tilsvarende mænds, uanset om de har børn eller ej. Dog viser opgørelsen for personer, som er selvforsørgede i hele 2014, at kvinder uden børn har en marginal højere arbejdstid end mænd uden børn.

Analyser af forældres arbejdstid

Sammenligningen af arbejdstiden for personer med og uden børn på baggrund af registeropgørelser kan være påvirket af mange andre forhold med betydning for arbejdstiden end børn, jf. ovenfor.

Der er derfor foretaget en simpel regressionsanalyse på baggrund af registeropgørelsen i tabel 1. Analysen undersøger, hvad der kan påvirke arbejdstiden. Effekten er målt i forhold til en såkaldt referenceperson, som er en mand, under 30 år, uden børn, ufaglært og ikke enlig.

Det er imidlertid vanskeligt at korrigere fuldstændigt for forskelle i personlige forudsætninger og andre uobserverbare forhold, som påvirker personernes arbejdstid. Niveauerne af parameterestimaterne skal derfor tolkes med varsomhed.

Regressionsanalysen viser, at kvinder, i gennemsnit, arbejder mindre end mænd, hvilket derfor bekræfter de tidligere deskriptive resultater, jf. tabel 2. Ifølge regressionsanalysen arbejder kvinder 19 timer om måneden færre end mænd, hvis alle personer betragtes. Forskellen falder dog til ca. 4 timer om måneden, hvis der kun tages udgangspunkt i personer, der er selvforsørgende hele 2014.

Alle tre opgørelser indikerer, at arbejdstiden falder, hvis man har børn under 7 år, mens det ikke er entydigt, hvordan børn over 7 år påvirker arbejdstiden.

Tabel 2 Resultater af simpel regressionsanalyse på baggrund af tabel 1

	Alle		Mindst 20 timer		Selvforsørgelse	
	Estimat (timer)	Standard fejl	Estimat (timer)	Standard fejl	Estimat (timer)	Standard fejl
Kvinde	-19,3	0,1	-19,0	0,1	-4,2	0,1
30-50 år	44,9	0,2	34,7	0,2	9,4	0,3
over 50 år	19,2	0,2	6,2	0,2	0,8	0,3
Antal børn under 7 år	-3,9	0,1	-1,6	0,1	-4,0	0,1
Antal børn 7-13 år	0,6	0,1	-0,8	0,1	-2,9	0,1
Antal børn 13-18 år	6,7	0,1	4,8	0,1	-1,2	0,1
Faglært	54,2	0,2	53,6	0,2	14,4	0,2
KVU	71,3	0,3	69,7	0,3	24,4	0,3
MVU	68,2	0,2	67,4	0,2	25,1	0,2
LVU	79,9	0,2	79,7	0,2	20,3	0,3
Uoplyst uddannelse	-29,4	0,3	-25,8	0,3	-49,1	0,4
Enlig	-38,5	0,1	-36,2	0,1	-6,5	0,2

Anm.: Se anmærkning til tabel 1 for nærmere beskrivelse af datagrundlag og definitioner m.m. Referencepersonen er en mand, under 30 år, uden børn, ufaglært og ikke enlig. Alle estimater er signifikante på et 5 pct. niveau. Regressionen er en simpel lineær regression givet ved $y_i = a + \beta_j X_{ji} + \varepsilon_i$, hvor y angiver antal timer om måneden i 2014, β parameterestimaterne, X angiver de angivne baggrundsvariable og ε er fejleddet.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata.

Resultaterne fra den simple regression bliver i nogen grad bekræftet af en ny, større analyse af arbejdstiden for forældre lavet af Rockwoolfonden¹. Analysen er foretaget på baggrund af spørgeskemaundersøgelser foretaget i 2001 og 2008 over personers tidsforbrug fordelt på børneomsorg, husholdningsarbejde, betalt arbejde, fritid og søvn. Der er altid usikkerhed forbundet med en spørgeskemaundersøgelse, men et særligt kvalitetstræk ved analysen er, at den udnytter, at nogle personer har deltaget i begge undersøgelser². Analysen ser dermed på den dynamiske effekt for de samme personer over forskellige livsstadier (fx ved at sammenligne perioden før børn og perioden med hjemmeboende børn), mens metoden i registeranalysen ovenfor er at se på forskellige personer i forskellige livsstadier (personer med og uden børn). Registeranalysen ovenfor kan derfor være påvirket af uobserverbare karakteristika hos personerne og mellem de forskellige livsstadier, dvs. af forskelle i personlige træk (fx motivation) mellem personer med og uden børn og af mulig sammenhæng mellem dette og valg truffet i forskellige livsstadier.

Rockwoolfondens analyse viser overordnet set, at mødre arbejder mindre, når de får børn, svarende til at de på en almindelig dag (et gennemsnit af alle ugens syv dage) arbejder godt en time mindre i gennemsnit, *jf. tabel 3*. Samlet viser analysen, at når kvinder får børn, bruger de ca. 2½ timer på børneomsorg, som tages i omtrent lige stort omfang fra arbejde og fritid. Derudover viser analysen, at der bliver brugt mindre tid på børneomsorg, når børnene bliver ældre, og at arbejdstiden for mødre stiger igen med omkring tre kvarter, når børnene flytter hjemmefra.

For mænd finder Rockwoolfonden ikke en signifikant ændring af arbejdstiden, når de får børn³. Mænds ekstra tid på børneomsorg på ca. 2 timer tages næsten rent fra deres fritidsaktiviteter.

---

¹ Har børn nogen betydning for mænd og kvinders arbejdstid? – mænd og kvinders tidsanvendelse i forskellige livsfaser, udgivet i *Working Hours and the Family*, Rockwoolfonden 2016 samt nyhedsartiklen ”Arbejde, skat og familien – er der nogen sammenhæng?”, Rockwoolfonden februar 2016.

² Der er lavet en såkaldt fixed-effect analyse baseret på det balancerede paneldata, hvor stikprøven består af 1.247 besvarelser fra mænd og 1.517 besvarelser fra kvinder. Rockwoolfondens analyse viser bl.a. stor standardafvigelse for arbejdstiden for henholdsvis mænd og kvinder, hvilket underbygger vigtigheden af at bruge paneldata for i analysen at kontrollere for heterogenitet og selektion i forbindelse med skift mellem livsstadier. Rockwoolfonden har i sin analyse også lavet en OLS-analyse på tværsnitdata fra spørgeskemaundersøgelserne, som ligeledes viser, at kvinder har lavere arbejdstid, når de har børn under 7 år, mens mænds arbejdstid ikke påvirkes signifikant. Der henvises til Rockwoolfonden (2016) for yderligere beskrivelse af OLS-analysen.

³ Ifølge Rockwoolfondens analyse påvirkes mænds arbejdstid svagt negativt af at få børn, men effekten er som nævnt ikke signifikant, det vil sige at resultatet er for usikkert til at konkludere på baggrund af.

Tabel 3 Tidsforbrug i forskellige livsfaser, Rockwoolfonden (2016)¹

	Kvinder			Mænd		
Timer/dag	Fra uden barn til barn under 7 år	Fra barn under 7 år til barn mellem 7 og 17 år	Fra barn mellem 7-17 år til ingen børn hjemme	Fra uden barn til barn under 7 år	Fra barn under 7 år til barn mellem 7 og 17 år	Fra barn mellem 7-17 år til ingen børn hjemme
Børneomsorg	2,405***	-1,311***	-0,402***	2,029***	-0,811***	-0,285**
Husholdningsarbejde						
Arbejde	-1,180+		0,742*			
Fritid	-0,908+	0,823*		-1,784***		
Søvn						0,322+

Anm.: Fixes-effect estimation justeret for uddannelse og beskæftigelse. Alle variable indgår som koefficienter i fixed-effect-analysen, men her er kun gengivet resultater for de estimater, der er signifikante på mindst 90 pct. signifikansniveau. *** p< 0,001, ** p<0,01, * p<0,05, + p<0,1. For alle parameterestimater henvises til Rockwoolfondens rapport.

Kilde: Rockwoolfonden (2016), jf. fodnote 1.

Venlig hilsen

Jørn Neergaard Larsen